

ΣΧΕΣΗ ΙΑΤΡΟΥ – ΑΣΘΕΝΟΥΣ: ΘΕΜΕΛΙΟ ΣΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

Κώστας Ρ. Σολδάτος
Ομότ. Καθηγητής Ψυχιατρικής
Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ

Διάλεξη 15.10.2018

(Α' Παθολογική Κλινική & Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική ΕΚΠΑ)

Η ΦΥΣΗ ΤΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΙΑΤΡΟΥ-ΑΣΘΕΝΟΥΣ

- **Διαπροσωπική επαφή** σε ένα ιδιαίζον επαγγελματικό πλαίσιο
- **Αμφίπλευρη επικοινωνία** μέσω ανατροφοδοτούμενης μετάδοσης λεκτικών και μη-λεκτικών μηνυμάτων
- **Νοητικοσυναισθηματική ψυχοσυναλλαγή** με προφανείς και μη- προφανείς δράσεις/αντιδράσεις αναγόμενες σε παρελθόντα βιώματα εκατέρωθεν
- **Δεοντολογικοί κανόνες με εξατομικευμένη εφαρμογή** πρέπει να διέπουν τη σχέση

Κ.Σολδάτος: Διάλεξη 15.10.18

Η ΕΠΑΦΗ ΙΑΤΡΟΥ-ΑΣΘΕΝΟΥΣ: ΤΕΧΝΟΚΡΑΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ

- Ο ασθενής επιζητά διάγνωση και θεραπεία από τον ιατρό τον οποίο θεωρεί ως κατάλληλο **εμπειρογνώμονα** για τη φροντίδα της υγείας του
- Ο ιατρός με εμπιστοσύνη στις επιστημονικές γνώσεις και δεξιότητες του, **ανταποκρίνεται** στο αίτημα του ασθενούς
- Ο ασθενής έχει **ανάγκη επεξηγήσεων** και ενημέρωσης από τον ιατρό για τις διαγνωστικές και θεραπευτικές ενέργειες σε όλη τη διάρκεια της φροντίδας του
- Επαρκής ανταπόκριση του ιατρού στην ως άνω ανάγκη του ασθενούς αποτελεί **προαπαιτούμενο** για την επίτευξη των στόχων του ως εμπειρογνώμονος στη φροντίδα της υγείας

Η ΕΠΑΦΗ ΙΑΤΡΟΥ-ΑΣΘΕΝΟΥΣ: ΕΝΔΕΛΕΧΗΣ ΘΕΩΡΗΣΗ

- Ο ασθενής προσέρχεται αιτούμενος ιατρική φροντίδα για **υποκειμενικά** συμπτώματα/προβλήματα τα οποία συνήθως πιστεύει ότι οφείλονται σε παθολογικά αίτια
- Συχνά τα προβλήματα του ασθενούς έχουν **πολλές διαστάσεις** (περιβαλλοντικές, ψυχοκοινωνικές κ.α.) πέραν των αμιγώς παθολογικών
- Ενίοτε ψυχολογικά προβλήματα του ασθενούς εκδηλούνται μέσω σωματικών συμπτωμάτων («**σωματοποίηση**»)
- Ο ιατρός οφείλει να είναι **ενήμερος** για την πολυπλοκότητα των αναφερόμενων από τον ασθενή προβλημάτων, έστω και όταν οι συνθήκες δεν του επιτρέπουν να ασχοληθεί με όλες τις διαστάσεις τους.
- Όταν ο ιατρός (στο μέτρο των δυνατοτήτων του) αντιμετωπίζει τις **βιοψυχοκοινωνικές ανάγκες** του ασθενούς του, επιτυγχάνει την ολοκλήρωση του έργου του κατά τρόπο αμοιβαίως ικανοποιητικό

ΑΜΦΙΠΛΕΥΡΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΙΑΤΡΟΥ-ΑΣΘΕΝΟΥΣ

- Ο ιατρός υποδέχεται τον ασθενή με ευγένεια και **ανεπιτήδευτο** ενδιαφέρον
- Ο ασθενής αναφέρει τα συμπτώματα του και οριοθετεί το πρόβλημα του, **όπως αυτός το αντιλαμβάνεται**
- Ο ιατρός ακούει με απερίσπαστη προσοχή τον ασθενή και προσπαθεί να κατανοήσει το πρόβλημα όπως το βιώνει ο ασθενής (**ενσυναίσθηση**)
- Ο ασθενής αισθάνεται εκτίμηση για την αυθεντική στάση του ιατρού και απαντά εύστοχα στις ερωτήσεις αποδεχόμενος με **εμπιστοσύνη** τις προτεινόμενες εξετάσεις
- Ο ιατρός αισθάνεται **ικανοποίηση** από την προς αυτόν εκτίμηση και εμπιστοσύνη του ασθενούς και προβαίνει απρόσκοπα στις περαιτέρω ενέργειες
- Ασθενής και ιατρός προχωρούν συνεργατικά στις επιβαλλόμενες θεραπευτικές διαδικασίες (**θεραπευτική συμμαχία**).

ΝΟΗΤΙΚΟΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΨΥΧΟΣΥΝΑΛΛΑΓΗ

ΙΑΤΡΟΥ-ΑΣΘΕΝΟΥΣ

- Οι εκατέρωθεν συμπεριφορές σχετίζονται με τα **χαρακτηριστικά της προσωπικότητας** τόσο του ασθενούς όσο και του ιατρού
- Η εκ μέρους του ιατρού **ανεπιφύλακτη αποδοχή** του ασθενούς είναι προϋπόθεση για την εξασφάλιση της συνεργασίας του ασθενούς
- Οι «δύσκολοι» ασθενείς (εξαρτητικοί, χειριστικοί, διεκδικητικοί, ερειστικοί, επιθετικοί, αυτοκαταστροφικοί κ.ο.κ) προκαλούν **αισθήματα απόρριψης** εκ μέρους του ιατρού
- Ο ιατρός πρέπει να αναγνωρίζει ότι οι τυχόν αποκλίνουσες συμπεριφορές του ασθενούς σχετίζονται συνήθως με μεταφορά στο πρόσωπο του των συναισθημάτων που είχε αναπτύξει προς άλλα σημαντικά πρόσωπα (**«μεταβίβαση»**), όπως ότι ισχύει και το αντίστροφο για τις δικές του συμπεριφορές (**«αντιμεταβίβαση»**)

ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΧΕΣΗ ΙΑΤΡΟΥ-ΑΣΘΕΝΟΥΣ

- Σεβασμός της αξιοπρέπειας, της αυτονομίας, της ιδιωτικότητας και όλων των **δικαιωμάτων** του ασθενούς
- Εφαρμογή των γνώσεων του ιατρού με γνώμονα την Ιπποκρατική αρχή **‘οφελέειν η μη βλάπτειν’**
- **Αποφυγή επηρεασμού** του ιατρού από πεποιθήσεις ή ιδιότητες του ασθενούς τις οποίες απορρίπτει στην προσωπική του ζωή
- Τήρηση του ιατρικού απορρήτου και της **απαραίτητης εχεμύθειας**
- **Αποκλεισμός εμπλοκής** σε σεξουαλική σχέση με ασθενή όπως και οποιασδήποτε μορφής εκμετάλλευσης της σχέσης ιατρού – ασθενούς
- Διατήρηση της **«χρυσής τομής»** μεταξύ της αυστηρά επαγγελματικής στάσης χωρίς διακρίσεις μεταξύ ασθενών και της εκδήλωσης εξατομικεύμενου θερμού ενδιαφέροντος στο πλαίσιο της εκάστοτε θεραπευτικής συμμαχίας

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ ΙΑΤΡΟΥΣ

- Διατηρήστε την **αυθεντικότητα** σας με τον απαραίτητο σεβασμό των δεοντολογικών κανόνων
- Να δίνετε ιδιαίτερη προσοχή στα λεκτικά και μη- λεκτικά **μηνύματα του ασθενούς** (μπορεί να είναι πιο αποκαλυπτικά από την εκμαίευση απαντήσεων στις ερωτήσεις σας)
- Ελέγχετε το τι λέτε αλλά κυρίως το **πώς το λέτε**
- Μην εκδηλώνετε μη- λεκτικές συμπεριφορές **αναντίστοιχες** προς τα λεκτικά σας μηνύματα προς τον ασθενή
- Αποφύγετε τη χρήση **δυσνόητης** ιατρικής ορολογίας
- Βεβαιωθείτε ότι ο ασθενής σας κατανοεί (όπως και σεις αυτόν) προπαντός όμως ότι προσπαθείτε να **συντονισθείτε συναισθηματικά** μαζί του
- Φροντίστε να διατηρείτε τη θεραπευτική συμμαχία σε όλη τη διάρκεια της θεραπείας και **μετά** από την ολοκλήρωση της.

ΚΑΤΑΛΗΚΤΗΡΙΟ ΜΗΝΥΜΑ

Η ποιότητα της εμπειρίας στη σχέση ιατρού-ασθενούς καθορίζει την αξία των συλλεγόμενων πληροφοριών κατά τη διάρκεια της διαγνωστικής διαδικασίας και προδικάζει την επιτυχία των θεραπευτικών ενεργειών

Κ.Σολδάτος: Διάλεξη 15.10.18